

Openbaar Primair
Onderwijs Deventer

Leerplein055

Stichting voor openbaar basisonderwijs Apeldoorn
en voor speciaal basis- en voortgezet onderwijs

SKBG
onderwijs

SAXION

Kritische Reflectie
OPLEIDINGSSCHOOL
DE STEDENDRIEHOEK

Educatief partnerschap
opleidingsscholen
Overijssel/Gelderland

Naam rapport Kritische reflectie opleiding [..]
Pagina 2 van 28

Colofon

Datum juni 2014

Auteur Projectgroep accreditatie opleidingschool De Stedendriehoek

Voor informatie kunt u contact opnemen met:
I.E. Fuchs, projectleider

Tel. nummer: 0570603597 / mobiel: 0651764467
E-mailadres: i.e.fuchs@saxion.nl

© Saxion. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande

Naam rapport Kritische reflectie opleiding [..]
Pagina 3 van 28

Voorwoord

Deze kritische reflectie is geschreven ten behoeve van de accreditatie van de Opleidingsschool De Stedendriehoek, een partnerschap van scholen van vier besturen uit de regio Overijssel/Gelderland.

Na een inleiding waarin de Opleidingsschool gepositioneerd wordt, richten de volgende hoofdstukken zich op de vier standaarden van de NVAO, zoals die voor de Opleidingsscholen gelden. We schetsen daarin de stand van zaken van het partnerschap, de ontwikkelingen vanaf 2009 en we kijken kritisch naar de kwaliteit van de Opleidingsschool.

De reflectie is tot stand gekomen met behulp van de inbreng van verschillende medewerkers van de Opleidingsschool, onder regie van de stuurgroep. De teksten zijn besproken binnen de stuurgroep en de relatiebeheerders.

We danken alle collega's die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit rapport hartelijk voor hun inzet en medewerking.

Namens de stuurgroep,
Irma Fuchs (projectleider)

Deventer, juni 2014

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1 Beoogde eindkwalificaties (standaard 1)	7
1.1 Visie	7
1.2 Uitgangspunten opleidingstraject	9
1.3 Uitbreiding opleidingsschool	9
1.4 Onze kracht	10
1.5 Verbeteracties	11
2 Onderwijsleeromgeving (standaard 2)	11
2.1 Programma	12
2.2 Professionele medewerkers	16
2.3 Voorzieningen	16
2.4 Onze kracht	18
2.5 Verbeteracties	18
3 Toetsing (Standaard 3)	19
3.1 Toetsplan	19
3.2 Werkplekieren	19
3.3 Dossier werkplekieren	19
3.4 Lioassessment	20
3.5 Onze kracht	20
3.6 Verbeterpunten	20
4 Kwaliteitszorg	22
4.1 Gekwalificeerde medewerkers	22
4.2 Keurmerk	22
4.3 Kwaliteitsinstrument	22
4.4 Gevelbordje	23
4.5 Basistoezicht	23
4.6 Studentevaluaties	23
4.7 Relatiebeheeroverleg	24
4.8 Externe deskundige als lid examencommissie	24
4.9 Kwaliteitscheck	24
4.10 Onze kracht	24
4.11 Verbeteracties	25
5 Opleidingsschoolgegevens	26
5.1 Algemene opleidingsschoolgegevens	26
6 Bijlage 1 en 2:	27

Inleiding

Positionering van het partnerschap

Op 2 juli 2009 is Opleidingschool De Stedendriehoek Overijssel/Gelderland opgericht. Een educatief partnerschap van 4 schoolbesturen en de pabo Deventer van Saxion hogeschool. De scholen vertegenwoordigen het openbaar, bijzonder neutraal en het katholieke onderwijs. Van deze 4 schoolbesturen participeren nu 35 basisscholen in de opleidingschool. De 4 schoolbesturen zijn Openbaar Onderwijs Deventer, Leerplein 055, Stichting Katholiek Basisonderwijs Gelderland en de Vereniging Deventer Leerschool. Onderstaand schema geeft weer welke scholen uit de verschillende besturen deel uitmaken van het partnerschap.

<p>SKBG Stichting Katholiek Basisonderwijs Gelderland</p> <p>Oecumenische BS Brummen Rkbs J.F Kennedyschool Rkbs Martinus Bussloo Rkbs De Kleine Wereld Rkbs De Kopermolen Rkbs St. Joseph Rkbs St. Antonius Rkbs De Achtsprong Rkbs Martinus Twello</p>	<p>OPO Deventer Openbaar Primair Onderwijs</p> <p>Obs Kolmenscate Obs De Hovenschool Obs De Wizard Obs Het Slingerbos Obs De Sleutel Obs De Borgloschool Obs De Hagenpoort Obs Het Roessink Obs Cees Wilkeshuis Obs De Dorpschool Obs Looschool Obs De Rythmeen Obs De Kleine Planeet Obs Het Mozaiek Obs De Snippeling Obs De Schakel BS Rivierenwijk</p>	<p>Leerplein 055 Stichting voor Openbaar Onderwijs Apeldoorn</p> <p>Obs Heuvellaanschool Obs Steenbeek Obs De Bongerd Obs Berg en Bos Obs De Kakelhof Obs Spitsbergen Obs De Dalk Obs De Bundel</p>
<p>Saxion Pabo Deventer</p>		<p>VDL Ver. Deventer Leerschool Deventer Leerschool</p>

Bij de start van het partnerschap participeerden 15 scholen van de genoemde 4 besturen. In de loop van de jaren is het partnerschap uitgebreid naar 35 scholen. Daarmee is ook een gewenste grootte bereikt. Elk jaar vinden op deze scholen zo'n 250- 270 voltijdstudenten een leerwerkplek. Zie voor een overzicht van alle medewerkers van Opleidingschool de Stedendriehoek bijlage 2.

Verbetermaatregelen naar aanleiding van de vorige accreditatie

Bij de start van ons partnerschap in 2009 stond het opleiden-in-de-schoolconcept zoals we dat ontwikkeld hadden, nog in de kinderschoenen. Met de subsidie die we verkregen, is er in de loop van de jaren veel gebeurd. Er zijn gecertificeerde opleiders en geschoolde mentoren. Opleiders zijn goed gefaciliteerd om studenten te begeleiden en de mentoren te coachen. De pabo is in staat het relatiebeheer goed vorm te geven en cursussen voor opleiders en mentoren te ontwikkelen en aan te bieden. Een groot aantal studenten vindt er een kwaliteitsleerwerkplek. En dankzij de beschikbare middelen zijn we in staat geweest een instrument in te zetten om de kwaliteit van opleiden op elke

opleidingsschool een impuls te geven. Dat alles draagt bij aan het verwezenlijken van onze wens de opleidingsschool een winsituatie voor elke participant te laten zijn; de student, de school en de opleiding.

Het succesvolle concept opleiden-in-de-school (oids) met meer aandacht voor een kwaliteitswerkplek heeft ertoe geleid dat er in 2010 een tweede maar – dan een ongesubsidieerde– Opleidingsschool is opgericht; De Cirkel. De naam is gekozen omdat het scholen betreft die als een cirkel om Opleidingsschool De Stedendriehoek heen liggen. Het gehanteerde concept oids van de Stedendriehoek is ook de basis van De Cirkel, alhoewel vanwege de geringe beschikbare middelen minder tijd en inzet besteed kan worden aan de uitvoering ervan.

In 2011 is van de Opleidingsschool een subsidieaanvraag gedaan voor de academische kop. Deze aanvraag is niet gehonoreerd. Desalniettemin is een aantal scholen enthousiast gebleven voor het concept dat toen ontwikkeld is en is toch doorgegaan op de ingeslagen weg. We hebben nu 4 scholen die zich academische basisschool in oprichting noemen en die –in samenwerking met een van de lectoraten van de pabo en met inzet van eigen middelen en een flinke dosis enthousiasme – verwachten binnen afzienbare tijd door te groeien naar een volwaardige academische basisschool.

In de tekst van deze kritische reflectie wordt een terminologie gehanteerd die voor de Opleidingsschool vertrouwd is maar voor de lezer van buiten niet of minder. Belangrijk is te weten dat wij onder ‘opleider’ een leerkracht uit de basisschool verstaan die de scholing tot Opleider-in-de-school heeft doorlopen en gecertificeerd en gefaciliteerd is om de studenten op zijn school te begeleiden en te beoordelen. De mentor is de leerkracht die in zijn klas een student begeleidt en de relatiebeheerder is de pabodocent die gekoppeld is aan een aantal scholen uit de Opleidingsschool en met de opleider intensief contact onderhoudt over het functioneren van de studenten en zaken die de Opleidingsschool betreffen. Overigens schrijven we Opleidingsschool met een hoofdletter als we het partnerschap van scholen bedoelen en met een kleine letter als er één school uit het samenwerkingsverband bedoeld wordt. Penvoerder van het partnerschap is de pabo.

In deze kritische reflectie van Opleidingsschool De Stedendriehoek zal aan de hand van de vier opgegeven standaarden een beeld geschetst worden van de stand van zaken, de ontwikkelpunten die we daarin signaleren en de verbeteracties die we zullen ondernemen.

1 Beoogde eindkwalificaties (standaard 1)

1.1 Visie

In het opleidingsplan van opleidingsschool De Stedendriehoek staan de missie en de visie duidelijk beschreven. Kort samengevat luidt de missie als volgt:

- Het creëren van een kwaliteitsleerwerkplek voor elke student
- Het professionaliseren van alle (aanstaande) leerkrachten
- Het ontwikkelen van nieuw onderwijs (schoolontwikkeling)
- Het delen en gebruiken van elkaars expertise

In het curriculum van pabo Deventer is het werkplekleren structureel verankerd in het programma. Het praktijkgehalte van de opleiding tot leraar is sterk toegenomen. Deze ontwikkeling leidt ertoe, dat een veel groter gewicht in de totale opleiding op het leren op de werkplek wordt gelegd. En dat vereist ook op de werkplek een grote omschakeling. De leerwerkplek is er voor de student niet meer enkel om ervaring op te doen en procedures te oefenen. De leerwerkplek is een krachtige leeromgeving, waar ook echt geleerd wordt. Niet alleen door de student, maar door alle teamleden. Niet alleen op ervarings- en vaardigheidsniveau, maar ook op het gebied van didactiek en pedagogiek. De kennis wordt omgezet in praktijktheorieën, die de student vanuit de literatuur en zijn kennisbasis kan onderbouwen.

Zo'n leerwerkplek stelt hoge eisen aan de communicatieve vaardigheden en de vakinhoudelijke deskundigheid van de medewerkers. De mentoren en opleiders in de school moeten actuele vakkennis bezitten en deze kennis ook kunnen overdragen aan elkaar en aan studenten. Pabo Deventer heeft met dit uitgangspunt en in direct overleg met haar partners opleidingen ontwikkeld voor opleiders in de school en mentoren, waarin naast begeleidingsvaardigheden, coaching en gesprekstechniek vooral ook ruime aandacht is voor vakkennis en praktijktheorieën. Belangrijkste doel van de Opleidingsschool 'De Stedendriehoek' is de kwaliteit van de opleiding tot leraar sterk vergroten. En natuurlijk is het daarvoor noodzakelijk dat ook de deelnemende scholen onderwijskundig op goed niveau presteren.

De missie en visie zijn uitgewerkt in concrete gedragingen van de Opleidingsschool:

- a. Men richt zich op de persoonlijke ontwikkeling van de student.
- b. Zowel de zittende leerkracht als de student werkt met een persoonlijk Ontwikkelingsplan.
- c. De student en (startende) collega's worden adequaat gecoacht.
- d. Er is sprake van een stimulerend leerklimaat.
- e. Er heerst binnen het team een professionele werksfeer.
- f. Er is sprake van een up-to-date leerwerkplekomgeving.
- g. Studenten maken deel uit van het team en participeren in teamactiviteiten.
- h. Leerkrachten zijn voldoende gefaciliteerd om lerenden te begeleiden, c.q. te coachen.
- i. De persoonlijke ontwikkeling en professionalisering is direct gekoppeld aan integraal personeelsbeleid.
- j. De schoolontwikkeling is verankerd in het integraal personeelsbeleid.
- k. Alle taken van alle betrokkenen t.a.v. de schoolontwikkeling zijn uitgewerkt in een plan.
- l. Persoonlijke scholing en ontwikkeling van leerkrachten en student zijn

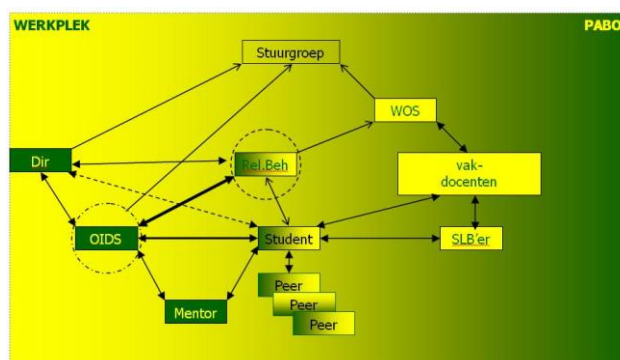
gekoppeld aan schoolontwikkeling.

Alle betrokkenen van de opleidingsschool spannen zich in om de missie en visie uit te dragen en te verwezenlijken. In de samenwerkingsovereenkomst die elke partner van de Opleidingsschool ondertekend heeft bij de oprichting van het partnerschap, zijn de afspraken m.b.t. het samen opleiden van studenten vastgelegd. Met dit document geven de partners aan zich te committeren aan de beschreven afspraken en ambities en te accepteren dat een ieder de inspanningsplicht heeft om de aan de vervulling van die afspraken en ambities te werken.

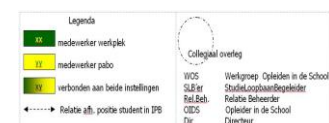
Binnen de opleidingsschool speelt een aantal actoren een cruciale rol. Dat zijn de opleider in de school, de relatiebeheerder, de mentor en de student. Hun rollen zijn beschreven in het opleidingsplan en in deze kritische reflectie opgenomen in de bijlage.

Naast deze actoren is de stuurgroep actief. Hierin heeft een afvaardiging van de 4 schoolbesturen en pabo Deventer zitting. De stuurgroep komt 1 x per 6 weken bijeen, is verantwoordelijk voor het naleven van de missie en visie in de eigen gelederen, zet ontwikkelingslijnen voor het gehele partnerschap uit, formuleert ambities en is altijd zeer betrokken bij de inhoud van het congres dat 1 x per jaar voor de Opleidingsschool georganiseerd wordt en bij de opleidersmiddagen die 2 x per jaar georganiseerd worden. Tijdens deze bijeenkomsten worden relevante onderwerpen besproken. Alle opleiders worden op de hoogte gehouden door de nieuwsbrief van de Stedendriehoek die twee maal per jaar verschijnt. Elk stuurgroep lid heeft oids binnen de eigen organisatie in portefeuille, agendeert het in werkoverleggen en zorgt voor afstemming van de afspraken die binnen de stuurgroep gemaakt zijn. Elk stuurgroep lid draagt ook bij aan het jaarverslag door een overzicht aan te leveren van alle activiteiten die dat jaar t.b.v. oids gedaan zijn.

De contacten tussen de verschillende actoren binnen de opleidingsschool zijn structureel en afhankelijk van de rol die men heeft meer of minder frequent. In onderstaand schema is de overlegstructuur van de opleidingsschool weergegeven.

Structuur onleiden in de school

De kern van de overlegstructuur is gesitueerd in de opleidingsscholen waar opleider, mentor, relatiebeheerder en student zeer geregeld in wisselende samenstelling met elkaar om de tafel zitten. Opleiding en werkveld ontmoeten elkaar hier zeer intensief. Alle leden van het partnerschap spreken elkaar meerdere keren per jaar op de opleidersmiddagen (ook de opleiders van de Cirkel zijn dan aanwezig) en het congres. De data voor deze bijeenkomsten worden vroegtijdig gecommuniceerd zodat ze in alle jaaragenda's opgenomen kunnen worden.

1.2 Uitgangspunten opleidingstraject

Het didactisch concept van de Opleidingsschool kent vier belangrijke uitgangspunten die bepalend zijn voor de vormgeving en de inhoud van het programma. Deze zijn:

(1) De beroepssituatie is uitgangspunt voor het leren en de leeractiviteiten.

De student is in de hoofdfase 2 dagen per week op de werkplek, daarnaast is er in ieder leerjaar een blokweek. Hij doet op de werkplek leervragen op waaraan hij zowel op de opleiding als op de werkplek kan werken. Hij formuleert de vragen in zijn POP en bespreekt vervolgens met mentor, opleider in de school en studieloopbaanbegeleiders (SLB'er) op welke wijze hij ze kan realiseren resp. op de werkplek of in de opleiding. Hieruit ontstaan keuzes op basis waarvan hij een deel van zijn programma een eigen accent geeft.

(2) Een brede en gedegen kennisbasis is voorwaarde voor het goed kunnen functioneren op de werkplek.

Hiervoor is op de opleiding de kennislijn ingericht, die voor een deel gerelateerd is aan de beroepstaken. Werkt de student aan beroepstaak X dan zijn daar een aantal kennismodules aan gerelateerd (beroepstaakgerelateerd onderwijs). Uit het stand alone aanbod van kennismodules doet de student een gemotiveerde keuze; zo is een accent op zaak- of expressievakken mogelijk.

(3) Permanente reflectie is de basis voor een goede persoonlijke leerweg van de student.

In de opleidingsschool is de mentor degene die de student begeleidt in het terugblikken op het handelen. Hiervoor wordt een reflectieformulier gehanteerd, dat bestaat uit T (terugblik), V (verdieping), P (plan) en dat wekelijks ingevuld wordt n.a.v. opgedane ervaringen tijdens het werkplekleren. Daarna wordt de reflectie besproken met de mentor en de ervaringen gedeeld. De opleider in de school is degene die over coachingsvaardigheden beschikt om de reflectie van de student meer diepgang te geven, zodat hij verbanden legt, nieuwe vragen formuleert op basis van ervaringen en nieuwe kennis in zijn kennisbestand integreert. De opleider is ook degene die toeziet of de TVP's wel aan bod zijn gekomen. N.a.v. zijn leervragen stelt de student zijn POP bij en bepaalt hij wenselijke accenten in zijn programma. Hij wordt hierin begeleid op de werkplek door de mentor en de opleider in de school, op de opleiding door de SLB'er.

(4) Leren van en met elkaar. Op de opleidingsschool zijn altijd meerdere studenten werkzaam. Zij roepen elkaars hulp in bij vragen en problemen, vragen elkaar om advies. Dat gebeurt deels in de intervisiebijeenkomsten, deels op eigen verzoek van de student.

1.3 Uitbreiding opleidingsschool

Zoals hiervoor vermeld is opleidingsschool De Stedendriehoek gegroeid van 15 scholen naar een omvang van 35 scholen waar zo'n 250 tot 270 studenten een leerwerkplek vinden. De uitbreiding vond plaats met scholen binnen de reeds participerende schoolbesturen. Voordeel hiervan was dat er reeds een infrastructuur was opgezet waarbinnen het oids-concept kon functioneren en waar de 'nieuwe' scholen binnen hun eigen bestuur op konden aansluiten. Daarnaast startte de Opleidingsschool opnieuw een oids-a cursus en kregen scholen dus de kans een medewerker op te leiden als opleider in de school. Alle aangemelde 'nieuwe' scholen werden vervolgens ingedeeld in het scholingsaanbod dat voor mentoren ontwikkeld was. Binnen de stuurgroep is afgesproken dat de omvang van de Opleidingsschool nu bereikt en naar wens is en uitbreiding dus niet meer aan de orde is. In het geval scholen uit het partnerschap stappen (krimpt of geen basistoezicht) is het mogelijk dat hun plaats ingenomen wordt door een school van het eigen bestuur. Deze nieuwe scholen worden dan eerst aspirant-opleidingsschool. Nadat zij de

Naam rapport Kritische reflectie opleiding [..]

Pagina 10 van 28

mentorenopleiding hebben afgerond en een gecertificeerde OIDS hebben worden ze echt opleidingschool en komen zij in aanmerking voor het gevelbordje (zie verder hoofdstuk 4)

Jaarlijks bekijkt de stuurgroep of er een nieuwe oids-a cursus moet worden opgestart. Op deze manier handelen we proactief en voorkomen we evt. hiaten in het aanbod van geschoolde opleiders.

Met alle scholen die toetraden tot De Stedendriehoek is het 'keurmerk opleidingschool' geregeld onderwerp van gesprek tussen opleider en relatiebeheerder, met het doel aan de gestelde criteria te blijven werken. Dit keurmerk maakt duidelijk waar de school staat in zijn ontwikkeling tot opleidingschool en welke weg nog af te leggen is. In het keurmerk staan criteria geformuleerd voor 1) de kwaliteit van de leerwerk omgeving, 2) de professionalisering van de medewerkers, 3) de afstemming tussen school en opleiding en 4) de kwaliteitszorg.

Het spreekt vanzelf dat scholen die door de inspectie als zwak of zeer zwak zijn aangemerkt geen deel uit kunnen maken van de opleidingschool, zolang die kwalificatie geldt.

1.4 Academische basisscholen

Ondanks dat onze subsidieaanvraag voor de academische top van de Opleidingschool niet gehonoreerd is, zijn er toch vier scholen zo enthousiast voor het concept geworden dat zij in het traject academische basisschool in oprichting zijn gestapt. Dit traject is deels gefinancierd met gelden uit de Opleidingschool en deels hebben de besturen zelf geïnvesteerd. Elke school vaardigde twee collega's af voor de cursus O3 (opleider, onderzoeker en ontwikkelaar) waar het lectoraat taal en taaldidactiek de scholen begeleidde in het op verantwoorde wijze uitvoeren van een onderzoek op de eigen school. Elke school heeft een eigen kleine kenniskring opgericht waar behalve de twee onderzoekscollega's ook de relatiebeheerder, een student van de academische pabo en de directeur zitting hadden. Tweemaal per jaar komt een afvaardiging van deze kleine kenniskring bijeen in de grote kenniskring. Daarin heeft ook de lector zitting en een aantal stuurgroep leden. Onderzoek wordt onderling uitgewisseld en men voorziet elkaar van feedback. Dit heeft geresulteerd in betekenisvolle onderzoeken die verbetering van de eigen praktijk tot gevolg hadden. Vanuit de stuurgroep is een kwaliteitskader academische basisschool opgesteld. Scholen die menen aan de geformuleerde eisen te voldoen, vragen een audit aan. Bij een positieve beoordeling mogen zij zich academische basisschool noemen. De eerste audit vindt plaats in juni 2014.

1.5 Onze kracht

Het prille initiatief van 2009 is uitgegroeid tot een stevig bouwwerk van scholen, besturen en opleiding waarin het opleiden-in-de-schoolconcept vorm heeft gekregen. Onze visie 'staat' en wordt gedragen en nageleefd. De communicatie tussen opleiding en werkveld is nog nooit zo intensief geweest. Scholen zijn beter op de hoogte dan ooit wat er op de pabo gebeurt en de opleiding is op een ander niveau betrokken bij zaken die op de scholen spelen door de overleggen van de relatiebeheerders met mentoren, opleiders en directeuren. Veel is te danken aan een zeer betrokken stuurgroep, waarvan de leden een krachtige linking pin vormen tussen dat wat de Opleidingschool voorstaat en wat er in de eigen organisatie gebeurt.

Met goed opgeleide opleiders en geschoolde mentoren (zie verder standaard 2) kunnen we zeggen dat de studenten een kwaliteitswerkplek wordt geboden.

We zijn er trots op dat vier scholen het traject academische basisschool zijn ingegaan. Met beperkte middelen hebben we toch een goede infrastructuur ontwikkeld die scholen een goede ontwikkelingsweg biedt tot academische basisschool.

1.6 Verbeteracties

Nu het bouwwerk staat en iedereen overtuigd is van de meerwaarde van het oids-concept kunnen we een volgende stap nemen in de ontwikkeling van de Opleidingsschool. Deze stap zal de richting moeten uitgaan van meer onderwijsinhoudelijke samenwerking en het delen van elkaars expertise. Daar is al mee gestart door het delen en toelichten van elkaars schoolprofiel tijdens oids bijeenkomsten maar tot nu toe is de onderwijsinhoudelijke samenwerking nog niet voldoende ingebed in de Opleidingsschool. De subsidie die tot doel heeft de samenwerking te versterken op een vijftal thema's wordt hiervoor eveneens benut en de eerste ontwikkelgroepen zijn reeds geformeerd.

2 Onderwijsleeromgeving (standaard 2)

2.1 Programma

Opdat alle partners binnen de Opleidingsschool eenzelfde taal spreken m.b.t. de eindkwalificaties die de student moet behalen, gaan we uit van de SBL-competentieset, die pabo Saxion vertaald heeft in prestatie-indicatoren op 3 niveaus, waarbij het 3^e en hoogste niveau de startbekwaamheid representeert, het 2^e de liobekwaamheid en het 1^e de basisbekwaamheid

Het voltijdse curriculum van pabo Saxion is mede dankzij de ontwikkelingen rond opleiden in de school en duaal leren zodanig vormgegeven dat de praktijkcomponent substantieel is en structureel verankerd in het programma. Hoofdbestanddelen van die praktijkcomponent zijn het werkplekleren dat in de hoofdfase minstens 2 dagen van de week in beslag neemt en de beroepstaken, die als een scharnier de synthese tussen opleiding en praktijk met elkaar verbinden. De student voert elk kwartiel een grote betekenisvolle opdracht uit in de praktijk die theoretisch 'gevoed' wordt vanuit de opleiding. Zowel de opleiding als de mentor in de praktijk hebben ieder hun aandeel in de begeleiding en de beoordeling ervan.

Door het curriculum zo vorm te geven kunnen in principe alle voltijdstudenten het programma van de Opleidingsschool volgen. Dat voorkomt een te geringe deelname van studenten, wat o.i. een volledige benutting van de win-win-situatie van het concept opleiden in de school mogelijk maakt. De Opleidingsscholen De Stedendriehoek en de Cirkel investeren tenslotte in een degelijke opleidingsinfrastructuur (een opgeleide opleider in de school en afspraken tussen school en opleiding over de taak- en verantwoordelijkheidsdeling), waar zoveel mogelijk studenten van moeten kunnen profiteren. Ons streven is dat elke student tijdens zijn opleiding minstens 1 jaar het werkplekleren heeft ingevuld op een opleidingsschool. Daarin slagen we nu grotendeels; een onderzoek onder de 4^e jaars voltijdstudenten in 13-14 wijst uit dat ongeveer 70% de studenten tijdens de studie een opleidingsschool heeft benut voor het werkplekleren. Het streven (en de verwachting) is komend jaar dit percentage naar 90% te hebben gebracht.

De inrichting van het programma van de Opleidingsschool De Stedendriehoek, kan in een schema weergegeven worden, waarbij in drie kolommen het binnen- en buitenschoolse curriculum weergegeven worden. De rechterkolom beschrijft het deel van het curriculum dat op de opleiding wordt verzorgd. In de middenkolom zitten programmaonderdelen die altijd een praktijkcomponent hebben en de linkerkolom vertegenwoordigt het deel van het curriculum dat op de opleidingsschool wordt verworven.

Opleidingsschool De Stedendriehoek		
Deel van het curriculum dat binnen de opleidingsschool wordt verworven	Synthese tussen theorie en praktijk	Deel van het curriculum dat binnen de opleiding wordt verworven
Werkplekieren incl. profilering door persoonlijke werkplekdoelen en keuze voor schoolspecifieke thema's	De beroepstaak Portfolio Individuele profilering door keuzetrajecten die een praktijkcomponent eisen (Dalton, bewegingsonderwijs, jonge kind/oudere kind, e.d) Minor (met onderzoekscomponent)	Kennismodules Portfoliogesprek Individuele profilering op kennis en/of vaardigheid voor zaakvak of expressievak
Medebeoordelende rol voor de mentor. Eindbeoordeling door : opleidingsschool	Medebeoordelende rol voor de mentor. Eindbeoordeling door: Opleiding	Eindbeoordeling door: Opleiding

In de LINKERKOLOM neemt het **werkplekieren** een belangrijke plek in; Gedurende een jaar heeft de student in de propedeuse 1 dag en in de hoofdfase 2 dagen in de week een werkplek op een school. De studie wordt afgerond met een lio, waarin de student 90 dagen vrijwel zelfstandig het onderwijs verzorgt. Een kenmerk van de werkplek binnen de Opleidingsschool is dat de student als een aanstaand leerkracht wordt gezien door alle betrokkenen; directeuren, leerkrachten, ouders en leerlingen.

Het werkplekieren wordt beoordeeld door de opleider in de school in nauwe samenspraak met de mentor en de relatiebeheerder van de pabo. Deze laatste is intensief bij de opleidingsschool betrokken, zij het niet meer als begeleider van de student in een één-op-één situatie. De relatiebeheerder onderhoudt nauwe contacten met de opleider in de school en de directeur, heeft intervisiebijeenkomsten met de opleider, inventariseert resonansgegevens van mentoren en studenten en verzorgt of bemiddelt bij interne opleidingstrajecten in samenwerking met de pabo voor mentoren en opleiders. De manier waarop de student werkt aan de prestatie-indicatoren die gekoppeld zijn aan het werkplekieren bepaalt hij zelf, in goed overleg met de mentor en de opleider in de school.

De student krijgt in het werkplekieren de mogelijkheid ervaring op te doen naar aanleiding van eigen leervragen in gevarieerde onderwijssituaties, o.a. door elk half jaar te wisselen van groep

(keuze voor onder- en/of bovenbouw), elk jaar te wisselen van school (stadsschool, dorpsschool) en door in het 3^e jaar te kiezen voor een werkplek van een half jaar in een school voor speciaal onderwijs of een school in het buitenland. Zowel de relatiebeheerder als de opleiders in school wijzen de student op de grote voordelen van de gevarieerde onderwijssituaties en sturen daar ook bewust op.

Elke opleidingsschool binnen De Stedendriehoek heeft dit jaar (13-14) **schoolspecifieke doelen** geformuleerd voor de student. Deze schoolspecifieke doelen richten zich op een thema dat binnen de school een belangrijke plaats inneemt, bijvoorbeeld passend onderwijs, coöperatieve werkvormen, ouderbetrokkenheid e.d. De school profileert zich met dit thema op de digitale stagemarkt en studenten die aangesproken worden, kunnen dan kiezen voor deze school. Hiermee werken zij ook aan een eigen profilering. Het werkplekleren krijgt ook een persoonlijke invulling door de **persoonlijke werkplekdoelen**. Deze formuleert de student tijdens zijn stage in overleg met de mentor. Deze doelen focussen op specifieke leerpunten van de student. In een speciaal daarvoor ontwikkeld format formuleert de student het leerpunt SMART om er vervolgens in de praktijk mee aan het werk te gaan. De mentor is nauw betrokken bij dit proces en beoordeelt ook of gewenste vooruitgang geboekt wordt. De andere doelen die aan het werkplekleren verbonden zijn, worden verder uitgewerkt in hoofdstuk 3. Dat zijn echter doelen die door de opleiding geformuleerd zijn en minder gericht zijn op de eigen profilering van de student.

In de MIDDENKOLOM staan de onderwijsonderdelen waar zowel de school als de opleiding inbreng in heeft. De eindbeoordeling vindt plaats door de opleiding maar ook de mentor speelt een rol in de begeleiding en beoordeling van de student bij de uitvoering van het programmaonderdeel. De school biedt begeleiding bij het uitvoeren van de **beroepstaak** in de praktijk, de opleiding ondersteunt de beroepstaak vanuit de theorie. De essentie van de beroepstaak is steeds dat studenten voor een complexe taak worden gesteld die een directe relatie heeft met de praktijk maar tevens kennis van de theorie vraagt. De beroepstaak die de student in de lio uitvoert, richt zich op een onderzoeksvraag die de student ontleent aan zijn eigen praktijk. In samenwerking met de school en de opleiding wordt deze onderzoeksvraag uitgewerkt tot een gefundeerde interventie. De praktijkverrichtingen van de student krijgen een beoordeling van de mentor, de eindbeoordeling wordt door de opleiding gedaan.

De **individuele profilering** in de middenkolom houdt in dat de student keuzes kan maken voor programmaonderdelen waarbij de theorie gecombineerd wordt met een praktijkcomponent. Bijvoorbeeld de keuze voor een specialisatie in de onder- of bovenbouw, een Daltonaantekening of een deel van de nascholing bewegingsonderwijs. In deze programmaonderdelen speelt de mentor of opleider in de school een belangrijke rol in de begeleiding van de student en in het beoordelen van de praktijkopdrachten.

In het **portfolio** (dat bestaat uit de beschrijving van een persoonlijk beroepsbeeld en een POP) integreert de student zijn leerervaringen tot zijn visie op onderwijs. Hij kijkt terug, maar ook vooruit, hij beschrijft welke ervaringen, meningen en indrukken z'n visie op onderwijs hebben beïnvloed en gevormd. De visie wordt onderbouwd met literatuur die tijdens de studie bestudeerd is. Zo wordt de student uitgenodigd theoretische inzichten te verbinden aan ervaringen en indrukken. De student schrijft uiteindelijk een gefundeerde metareflectie op zijn functioneren en die metareflectie vormt de basis voor zijn visie op onderwijs. Het persoonlijk beroepsbeeld wordt afgesloten met een POP, waarin beschreven wordt op welke punten men zich verder nog wil

ontwikkelen. Dit POP wordt besproken bij aanvang van het werkplekleren met opleider in de school en de mentor.

De keuze voor een **pabominor** met praktijkcomponent; al jarenlang is de minor Ontwikkelingskansen een geliefde keuze voor studenten. Behalve de orthopedagogiek en -didactiek die daar centraal staat voeren studenten ook een onderzoek uit in de praktijk. Daarnaast is in 13-14 de minor Onderzoek Onderwijspraktijk aangeboden. Een minor die bestaat uit een lintio en een onderzoek in de eigen basisschool. De student draagt 2 a 3 dagen de volledige verantwoordelijkheid over de groep en de andere dagen besteedt hij aan het doen van onderzoek. Dit onderzoek wordt begeleid door de lector taal en taaldidactiek van de pabo. De opleidingsschool die een student een werkplek biedt via deze constructie zegt toe ook zelf in het doen van onderzoek te willen investeren. Deze minor is als pilot aangeboden, komend jaar hopen we op een uitbreiding van het aantal studenten en scholen.

In de RECHTERKOLOM vinden de programmaonderdelen plaats die op de opleiding aangeboden worden en die vooral betrekking hebben op het aanbrenge van een gedegen kennisbasis. Het betreft een aanbodgericht programma van **kennismodules**. Toetsing van de kenniscomponent vindt plaats op de opleiding.

In het **portfoliogesprek** geeft de student aan in hoeverre theoretische kennis en praktijkervaringen hebben bijgedragen aan zijn professionele ontwikkeling. De basis van dit gesprek is het portfolio waarin hij aantoont dat hij in staat is theorie en praktijk met elkaar te verbinden door middel van een reflectie op de verschillende beroepsrollen. Deze reflectie heeft de vorm van een zich ontwikkelende visie op het beroep van leerkracht, de school en het onderwijs, die vanuit verschillende theoretische kaders wordt verantwoord. Daarnaast geeft de student aan wat hij de komende periode wil leren, bespreekt de noodzaak of wenselijkheid en de haalbaarheid hiervan met de slb'er. Vanuit het gesprek over (persoonlijke) doelen wordt ook de studievoortgang besproken en wordt in jaar 1 en 2 het studieloopbaandossier ingevuld.

De **individuele profilering** in de rechterkolom richt zich op de keuzes die de student kan maken in expressievakken en zaakvakken. Ook zijn er nog keuzepunten te besteden (6) voor andere kennismodules.

Met deze invulling van de Opleidingsschool hebben we gezorgd voor een samenhangend programma, waarbinnen het deel dat in de praktijk wordt verworven een geïntegreerd geheel vormt met het deel dat op de opleiding wordt verworven. Binnen dat geheel kan de student een individuele profilering aanbrenge. Ook is er nog een specifiek traject voor studenten die een grotere verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen. In het 3^e jaar is de semi-duale route (WPL C+) mogelijk. Studenten melden zich officieel aan via een aanmeldportfolio. Hierin schrijven ze naast een helder POP o.a een zelfanalyse en daarin tonen ze aan waarom ze vinden dat zij geschikt zijn voor de duale route (o.a. via referenties). Na goedkeuring van de pabo krijgt de student binnen een opleidingsschool de gelegenheid om al na een inwerkperiode van 6-8 weken veel verantwoordelijkheid te krijgen. Deze student behaalt vaak eerder de bepaalde doelen/competenties. Aan het eind van het 3^e jaar wordt er via een assessment de balans opgemaakt. Er wordt "gemeten" hoe ver de student is in zijn ontwikkeling tot startbekwame leerkracht. Het kan zijn dat van een volledige LIO in het 4^e jaar wordt afgeweken. Zo zijn binnen de Opleidingsschool meerdere routes mogelijk die verschillen in de mate waarin verantwoording genomen wordt door de student.

2.2 Professionele medewerkers

Vanaf de start van de Opleidingsschool is sterk gefocust op het professionaliseren van de medewerkers. Elke opleider in de school is gecertificeerd. Deze scholing wordt verzorgd door de pabo en neemt 1 tot 1½ jaar in beslag. Behalve coachings- en begeleidingsvaardigheden voorziet het traject ook in een update van de kennis rond taal, rekenen, onderwijskunde, zaak- en expressievakken. De laatste ontwikkelingen op het vakgebied worden aangereikt, daarnaast komt ter sprake op welke wijze de vakkennis in het curriculum aangeboden wordt en vervolgens worden de modules afgesloten met een handreiking voor het begeleiden van de student op de genoemde vakgebieden. De insteek die gekozen is voor het curriculum van de pabo, nl. een gedegen kennisbasis aanbrengen wordt dus voortgezet in het certificeringstraject van de opleider in de school. (zie ook folder OIDS-trajecten). In het keurmerk (daarover meer in standaard 3) waaraan de opleidingsscholen dienen te voldoen staat tevens opgenomen dat de opleider in de school gecertificeerd is.

Ook van de mentoren wordt verwacht dat zij op de hoogte zijn van de actuele stand van zaken t.a.v. de kennismatigheden en onderwijskundige ontwikkelingen, naast het feit dat zij begeleidingsvaardig zijn. Voor hen is een mentor cursus ontwikkeld, waarin naast aandacht voor begeleidingsvaardigheden ook een update van taal, rekenen en onderwijskunde plaatsvindt. Mentoren van deelnemende schoolbesturen hebben allemaal de mentortraining gevolgd. In de jaarlijkse opleidersmiddagen worden naast begeleidingsvaardigheden specifieke thema's aan de orde zoals communicatie (09-10), ordeproblemen en (klassen)-organisatie (10-11), passend onderwijs (11-12), jonge kind (12.13) en de invoering van de kennisbasis (13-14).

De medewerkers in de Opleidingsschool zijn verder actief betrokken bij regionale en landelijke ontwikkelingen m.b.t. opleiden in de school. Zij nemen gewenste congressen en conferenties op in hun scholingsplan en bespreken dit met de direct leidinggevende.

In de Opleidingsschool wordt het faciliteren van de loopbaanontwikkeling van de medewerker geborgd in het integraal personeelsbeleid. Medewerkers hanteren een persoonlijk ontwikkelingsplan conform de Wet Beroepen in het Onderwijs (wet BIO). Er wordt met name veel aandacht geschonken aan het delen van kennis tussen collega's. Binnen de Opleidingsschool profileren de opleiders zich als deskundig op een specifiek terrein en komen in aanmerking voor een LB-inschaling.

2.3 Voorzieningen

Het ontstaan van een Opleidingsschool heeft ervoor gezorgd dat we voorzieningen in het leven hebben geroepen en inzet hebben kunnen faciliteren, die van meerwaarde zijn voor alle participanten; het werkveld, de opleiding maar vooral ook de student. Het eerste streven is steeds de begeleiding van de student te optimaliseren, een belangrijke tweede focus is de school een kwaliteitsimpuls te bieden.

Een stevig netwerk binnen de school en bovenschools; binnen de Opleidingsschool is ervoor gezorgd dat de begeleidings- en beoordelingsstructuur helder en transparant is voor de student en alle andere betrokkenen. De student weet bij binnenkomst in de opleidingsschool precies wat hij kan verwachten, de andere actoren hebben een duidelijke beschrijving van hun taken en handelen daarnaar (zie voor de beschrijving bijlage 1. De lijnen van student naar beoordelaar en begeleider zijn kort, de personen zijn nabij. De mentor en de opleider in de school zorgen voor de begeleiding en beoordeling van de student. De opleider is verantwoordelijk voor het eindoordeel van het werkplek van de student. De mentor en de opleider hebben geregeld

contact over het functioneren van de student. Bij twijfel of een verschil van mening tussen de verschillende actoren over het functioneren van de student wordt de relatiebeheerder ingeroepen die kan zorgen voor een second opinion. Binnen de school is dus een compact netwerk waarbinnen de student functioneert. Elk bestuur binnen de Opleidingsschool heeft ook nog een eigen netwerk waarin de opleiders zitting hebben. Daar wordt bovenschools gesproken over de begeleiding en beoordeling van de studenten met het doel een optimale afstemming te verkrijgen.

Facilitering in tijd; de opleider wordt voor zijn taak gefaciliteerd met een dagdeel in de week (grotere scholen 1 dag). De relatiebeheerder heeft 70 tot 80 uur tot zijn beschikking om zijn taak goed te kunnen uitvoeren. Deze uren zet hij in voor zijn relatiebeheerschap op 3 a 4 scholen. Dankzij deze 'geormerkte' uren kan binnen de opleidingsschool iedereen rekenen op elkaars inzet.

Continuïteit van scholingsaanbod; vanzelfsprekend is er binnen de Opleidingsschool elk jaar sprake van een wisseling van mentoren. Nieuwe mentoren die voor het eerst een student te begeleiden krijgen, of mentoren die hun kennis en vaardigheid willen updaten, nemen deel aan de mentor cursus die nu niet meer op locatie plaatsvindt maar op de opleiding. Mentoren van de scholen binnen het partnerschap de Stedendriehoek en die van de Cirkel krijgen in deze cursus een goede basis aangereikt voor de begeleiding van de student. Daarnaast dragen de opleidersmiddagen en het congres ook bij aan een goede uitwisseling van kennis en ervaringen tussen opleiders en mentoren ten behoeve van een goede begeleiding van de student.

Goede match tussen school en student; met de digitale stagemarkt (waarin de student zelf een school selecteert die hem aanspreekt) en de schoolprofilering (waarmee de school zich onderscheidt van andere scholen), wordt een goede match tussen school en student gerealiseerd. De student is gemotiveerd om aan de slag te gaan met de schoolspecifieke doelen, want die hebben zijn interesse en passen binnen zijn persoonlijke ontwikkeling. De school doet z'n voordeel met de bevindingen van de student en gebruikt deze voor ontwikkeling- en innovatiedoelinden.

Faciliteiten voor het ontwikkelen van een onderzoekende houding; scholen zijn zich hoe langer hoe meer bewust van het feit dat een kritisch onderzoekende houding de basis is voor het verbeteren van de praktijk. O.a. via de student komen de scholen in aanraking met het doen van praktijkgericht onderzoek. Elke reguliere voltijdstudent voert een aantal beroepstaken uit in zijn eigen praktijk die alle een onderzoekscomponent bevatten en elke lio'er heeft de opdracht zijn eigen onderwijspraktijk te verbeteren met een gefundeerde interventie. Dit onderzoek wordt aan het eind van de lioperiode ook gepresenteerd op de school.

Ondanks dat er een goede begeleiding vanuit de opleiding geboden wordt, doet ook dit onderzoek ook een appel op de onderzoeksvaardigheid van de mentor en opleider. Een aantal scholen heeft de afgelopen jaren een scholingsaanbod onderzoeksvaardigheden al benut. Andere hebben ook komend jaar weer de gelegenheid zich op te geven voor zo'n scholingsaanbod. Behalve dat deze scholing een meerwaarde heeft voor school en medewerker, komt deze ook ten goede aan de begeleiding van de student.

De academische pabostudent rondt zijn studie af met een wetenschappelijk onderzoek dat afgestemd wordt op de vraag van de school. Vanuit het lectoraat vernieuwingsonderwijs worden school en student begeleid in dit onderzoekstraject.

Een viertal scholen heeft de ontwikkeling tot academische basisschool ingezet. Binnen de Opleidingsschool is hiervoor een speciaal traject ontwikkeld, waarin in samenwerking met een lector een scholingsaanbod en een begeleidingsstructuur opgestart is.

Terugkoppeling ervaringen student aan opleidingsscholen; na elk stagejaar wordt de student gevraagd aan de hand van een aantal vragen zijn stage kort te evalueren. De resultaten van de enquête worden verwerkt in besprekthema tussen relatiebeheerder en opleider. Op deze manier proberen we signalen die een actie behoeven tijdig op te vangen. Dit is een van de manieren waarop we de kwaliteit van de opleidingsscholen vasthouden of verbeteren. De stuurgroep stelt zich verantwoordelijk voor een adequate reactie en actie naar de opleidingsscholen toe. De student wordt dus gehoord, zijn opmerkingen doen ertoe.

2.4 Onze kracht

We zijn trots op de korte lijnen die we gecreëerd hebben tussen werkveld, opleiding en student. De taakverdeling is voor een ieder duidelijk. De begeleiding van de student is geïntensiveerd en meer dan eerder het geval was afgestemd op zijn fase in de studie en zijn persoonlijke ontwikkeling. De student wordt gezien als a.s. collega en dienovereenkomstig ook zo tegemoet getreden. We hebben gecertificeerde opleiders, geschoolde mentoren en betrokken directeuren die de student een kwaliteitswerkplek aanbieden. Het lijntje met de opleiding is kort vanwege de koppeling van een relatiebeheerder (pabodocent) aan de school. De beoordeling van de student vindt plaats in de praktijk door de opleider die zich een goed beeld kan vormen van zijn functioneren. De mentor kan zich helemaal toeleggen op de begeleiding van de student.

Het programma op de pabo is afgestemd op het werkplekleren. Een substantieel deel (2 dagen) van de week brengt de student door op de opleidingsschool. Dit creëert een goede samenhang tussen leren op de werkplek en op de opleiding. De beroepstaak is de schakel tussen beide; op de werkplek wordt de student begeleid in de praktische uitvoering en de opleiding zorgt voor de theoretische ondersteuning.

De Opleidingsschool is een zelfstandige organisatie die in staat is wensen om te zetten in voorzieningen en gerichte inzet te stimuleren en te honoreren. Dat maakt dat we de beschikking hebben over mogelijkheden en faciliteiten die er eerder niet waren en die de kwaliteit van het begeleiden van de student verhoogt met als belangrijk neveneffect dat de kwaliteit van de werkplek geoptimaliseerd wordt.

2.5 Verbeteracties

Nu de opbouwfase van de opleidingsschool achter ons ligt, staan we voor de uitdagende vraag hoe we de kwaliteit van de opleidingsscholen kunnen blijven verhogen. 'Eenmaal opleidingsschool altijd opleidingsschool' kan wat ons betreft niet opgaan. Er is een voortdurende professionaliseringsopdracht voor alle actoren. We zijn van mening dat de opleiding tot lerarenopleider van Velon mogelijk een goede aanvulling en voortzetting kan zijn van de scholing die de opleiders tot nu toe binnen de eigen organisatie doorlopen hebben. Komend jaar doen we nader onderzoek naar de certificering via Velon en stellen we een tijdpad op op welke termijn we de opleiders dit traject kunnen aanbieden.

Naam rapport Kritische reflectie opleiding [..]

Pagina 19 van 28

3 Toetsing (Standaard 3)

3.1 Toetsplan

Zoals eerder vermeld heeft pabo Deventer de SBL–competentieset vertaald in prestatie-indicatoren op 3 niveaus, waarbij het 3e en hoogste niveau de startbekwaamheid representeert, het 2e de liobekwaamheid en het 1e de basisbekwaamheid. Vervolgens is elk onderwijsonderdeel van het curriculum gekoppeld aan een niveau en één of meer prestatie-indicatoren. Deze exercitie levert een matrix (een toetsplan) op waarin in één oogopslag te zien is aan welke competentie en op welk niveau de student werkt bij het uitvoeren van een bepaalde onderwijseenheid. Door alle onderwijsonderdelen met een voldoende af te sluiten behaalt de student de eindkwalificaties. (zie hiervoor ook KR pabo Deventer)

3.2 Werkpleklers

De Opleidingsschool is verantwoordelijk voor de beoordeling van het werkpleklers van de student. Het werkpleklers maakt deel uit van het toetsplan van de pabo. In de taakverdeling van alle actoren van de Opleidingsschool is duidelijk omschreven op welke wijze het werkpleklers van de student beoordeeld wordt. De opleider in de school zorgt voor de overkoepelende beoordeling van het functioneren van de student, de mentor voor de tussentijdse beoordelingen. In goede samenspraak met de mentor en door eigen observatie komt de opleider tot een eindbeoordeling, bij twijfel of verschil van mening wordt de relatiebeheerder ingeschakeld, die met een second opinion voor extra input zorgt. Met deze constructie richten we ons op intersubjectiviteit in het beoordelen. De opleider in de school spreekt de mentoren op gezette tijden over het functioneren van de studenten. De input van de mentoren is belangrijk voor de beeldvorming van de opleider op het functioneren van de student. Hij vormt zich echter ook een eigenstandig oordeel over de student door o.a. lesbezoek en gesprekken. In de overleggen tussen opleiders en mentoren vindt collegiale consultatie plaats over de vraag hoe de student functioneert, wat zijn begeleidingsvraag is, met welke adviezen en opdrachten de student zich kan verbeteren en of hij op voldoende of zelfs goede wijze functioneert. Beeldvorming over de student wordt op elkaar afgestemd en de opleider vormt zich een gefundeerd oordeel over zijn functioneren.

3.3 Dossier werkpleklers

Voor de beoordeling van het werkpleklers wordt het dossier werkpleklers gebruikt. In dit dossier staat aangegeven wanneer en op welke wijze een oordeel over het functioneren van de student tot stand moet komen en door wie. De student verblijft over het algemeen een volledig studiejaar op een school. Halverwege het jaar kiest de student voor een andere groep, naar keuze in dezelfde bouw of in een andere. Elke stage kent een tussentijdse evaluatie waarin de mentor aangeeft aan de hand van een aantal criteria of de student op de goede weg is of reden tot zorg geeft. Ook formuleert hij aan welke punten de student moet werken om aan z'n doelen te gaan voldoen. Aan het eind van het werkpleklers geeft de mentor opnieuw aan wat zijn mening is over het functioneren van de student, waarna de opleider zorgt voor de eindbeoordeling. De opleider beoordeelt alle studenten binnen de school en heeft in de overleggen met mentoren de beoordelingen al voorbesproken. De opleider bewaakt hiermee een zekere uniformiteit in het beoordelen. Bij twijfel of verschil van mening is de relatiebeheerder altijd betrokken. Opleiders hebben binnen de besturen ook weer overleggen met andere opleiders waarin afstemming gezocht wordt o.a. over de beoordeling van studenten.

Het werkplekleren kent een aantal deelbeoordelingen;

- de beoordeling van de algemene werkplekdoelen,
- de beoordeling van de prestatie-indicatoren gekoppeld aan de verschillende competenties,
- de beoordeling van de persoonlijke werkplekdoelen,
- en de beoordeling van de schoolspecifieke doelen.

De algemene werkplekdoelen en de prestatie-indicatoren zijn door de opleiding bepaald, de persoonlijke werkplekdoelen door de student zelf en de schoolspecifieke doelen door de school waar de student zijn leerwerkplek heeft. Op deze manier hebben zowel de student, opleiding als het werkveld een stem in de invulling aan het werkplekleren.

3.4 Lioassessment

De lio wordt afgesloten met een lio-assessment. Dit is een digitaal instrument dat door drie personen onafhankelijk van elkaar ingevuld wordt; de directeur van de school, de mentor en de opleider in de school. Het beoordelingsformat van de lio is recentelijk aangepast en is dus anders dan die van het werkplekleren. Het is echter de intentie de formats de komende jaren gelijk te trekken en het format van de lio te volgen.

De student nodigt aan het eind van zijn lio de genoemde drie personen uit het assessment in te vullen (digitaal). De bevindingen van de drie beoordelaars worden verwerkt in het eindrapport van het assessment. De beoordelaars reageren op twee beschreven kerndoelen per competentie en geven aan in hoeverre die overtuigend, dan wel goed of onvoldoende zijn aangetoond. Deze deelbeoordeling wordt altijd voorzien van een toelichting. Op basis van deze toelichtingen die vaak aandachtspunten bevatten of juist sterke punten benoemen, maakt de student zijn laatste POP dat hij opneemt in zijn persoonlijk beroepsbeeld, dat weer beoordeeld wordt op de opleiding.

3.5 Onze kracht

Door de beoordeling naar de praktijk te verplaatsen zijn we van mening dat de student adequaat beoordeeld wordt door mensen die hem in zijn dagelijks functioneren meemaken en begeleiden. Zij vormen zich een goed beeld van zijn vorderingen in het functioneren voor de klas en in de collegiale samenwerking. De onderlinge afstemming binnen de school van opleider en mentoren en indien wenselijk de relatiebeheerder zorgt voor intersubjectiviteit in het beoordelen van de student.

Meer dan ooit het geval was, zijn praktijk en opleiding samen verantwoordelijk voor het begeleiden en beoordelen van de student. Scholen stellen scherpe beoordelvragen als 'Zou ik deze student als collega willen hebben', en spelen daarmee een rol in het selectieproces rond de student. De beoordeling van het werkplekleren is een belangrijke factor van de studievoortgang. Een voldoende beoordeling is noodzakelijk voor een overgang naar het tweede studiejaar en daarna blijft het werkplekleren op voldoende of goed niveau, een voorwaarde voor een onbelemmerde voortgang in de studie. Scholen zijn zeer alert op het realiseren van het gewenste eindniveau van de student en nemen hiervoor hun verantwoordelijkheid.

3.6 Verbeterpunten

De beoordelingsformats van het werkplekleren zijn aan een herformulering toe. Er is een te lange rij van prestatie-indicatoren die afgevinkt moet worden en er is meer behoefte aan ruimte voor

feedback en opmerkingen. Opleiding en werkveld zullen samen vorm gaan geven aan dit nieuwe format. In juni 2014 is een ontwikkelgroep gevormd, waarin afgevaardigden van het werkveld en opleiding zitting hebben.

Studenten geven ons terug dat de kwaliteit van begeleiding en beoordeling op de scholen nog wel eens wisselt. Afstemming binnen een bestuur blijkt nog te realiseren maar over de besturen heen en zelfs over twee opleidingsscholen heen, is dat een moeilijke opgave. We beschikken nog over te weinig mechanismen om de kwaliteit van het werkplek te bewaken. We zijn voornemens om via interne audits, met een commissie van afgevaardigden uit de opleiding en de scholen, een beeld te krijgen van de begeleiding en beoordeling van de student in de opleidingsscholen en daarbij de mogelijkheid te creëren gerichte feedback te geven tot verbetering ervan.

We creëren een aanbod voor mentoren met het doel hun coachingsvaardigheden te verbeteren en uit te breiden om meer uniformiteit in het begeleiden en beoordelen te bereiken. Een concrete uitwerking staat reeds in de steigers; we ontwikkelen een basistraining voor mentorenteams. Deze training wordt op alle opleidingsscholen door de opleider en relatiebeheerder gegeven aan het team en stelt het opleiden en begeleiden van studenten centraal.

4 Kwaliteitszorg

4.1 Gekwalificeerde medewerkers

De kwaliteit van de opleidingsschool wordt bepaald door een veelheid van factoren. Vanaf de start hebben we ingestoken op een belangrijke voorwaarde voor kwaliteit, namelijk gekwalificeerde medewerkers (zie standaard 1). Elk jaar is er een wisselend aanbod van cursussen en scholingen; het certificaatraject oids a, de mentorcursus, de nascholingsmiddag rond een bepaald thema, en de cursus O3 (Opleider, onderzoeker, ontwikkelaar) die past binnen het thema 'doorgroei van een Opleidingsschool naar een Academische Basisschool' van Opleidingsschool de Stedendriehoek. Scholing is binnen de opleidingsschool een belangrijke voorziening, waar ruimschoots gebruik van gemaakt wordt. Scholen van ons ongesubsidieerde partnerschap De Cirkel liften mee op het aanbod dat we doen voor opleidingsschool De Stedendriehoek. Voor een gereduceerd tarief kunnen zij het scholingsaanbod volgen. Daar wordt ruimschoots gebruik van gemaakt.

4.2 Keurmerk

Alle scholen binnen beide Opleidingsscholen conformeren zich aan het 'keurmerk Opleidingsschool' van de Stedendriehoek. Dit instrument is gebaseerd op landelijke documenten ten aanzien van de kwaliteitskenmerken van opleidingsscholen en 'Kwaliteitskenmerken opleidingsschool Scenario De school als medeopleider' (van het Kempellectoraat). De scan wordt door de betrokken partijen (de opleider in de school en de directeur namens de school, en de relatiebeheerder namens de opleiding) ingevuld en gezamenlijk besproken. Aan de hand van de uitkomsten worden een ontwikkeltraject en vervolgafspraken vastgesteld. Zoals eerder vermeld staan de volgende thema's in dit instrument ter sprake: 1) de kwaliteit van de leeromgeving, 2) professionalisering, 3) afstemming (samenwerkingscontract en taakverdeling), 4) kwaliteitszorg, 5) schoolontwikkeling (incl. onderzoek).

Aan de hand van de bespreking van het keurmerk wordt het ontwikkeltraject t.a.v. opleiden in de school elk jaar opnieuw bepaald, waarin weer nieuwe, actuele accenten gelegd worden t.o.v het jaar daarvoor. Het keurmerk doet tevens dienst als evaluatie-instrument; elk jaar wordt bekeken in hoeverre gestelde doelen behaald zijn. De terugblik en de voorgenomen acties zijn door alle scholen op schrift gesteld.

4.3 Kwaliteitsinstrument

In het voorjaar van 2012 is door alle scholen en door alle deelnemers van Opleidingsschool De Stedendriehoek, het kwaliteitsinstrument KOOS ingezet. Het instrument bestaat uit een digitale enquête, waarin de feitelijke situatie t.a.v. opleiden in de school afgezet wordt tegen de wenselijke. Thema's die een grote discrepantie in score laten zien, waren afgelopen jaren bespreekthema's. Op basis van de metingen hebben alle scholen een plan van aanpak geschreven, waarin ook de eisen van het Keurmerk betrokken werden. In de contacten tussen relatiebeheerders en opleiders stond dit plan van aanpak centraal in de overleggen. Voordeel van deze werkwijze is dat er een schooleigen aanpak ontwikkeld is met een accent op de thema's die aandacht verdienen.

4.4 Gevelbordje

De pabo heeft het initiatief genomen om de kwaliteit van opleidingsscholen zichtbaar te maken met het uitreiken van een gevelbordje. Hiervoor zijn criteria opgesteld die ontleend zijn aan het keurmerk van Opleidingsschool. Scholen die aan deze criteria voldoen, krijgen door middel van dit gevelbordje een erkenning te voldoen aan de gestelde kwaliteit. Op een paar scholen na hebben alle scholen van de Opleidingsschool een aanvraag ingediend voor een bordje en aangetoond te voldoen aan de gestelde eisen. Op het moment zijn 30 gevelbordjes uitgereikt. Het streven is dat in 2014 alle opleidingsscholen voldoen aan de kwaliteitscriteria en in het bezit zijn van het bordje.

4.5 Basistoezicht

Zodra een school niet meer onder het basistoezicht valt, geldt dat deze school gedurende het daaropvolgende studiejaar (met ingang van 1 augustus) formeel geen deel meer kan uitmaken van 'De Stedendriehoek'. De stuurgroep heeft besloten de betreffende school dat eerste jaar te registreren als 'grijs lid' van de Opleidingsschool. En dergelijk 'grijs lid' wordt in dat eerste jaar nog wel als opleidingsschool behandeld bij de toewijzing van studenten. De oids, mentoren en directeur kunnen nog wel deelnemen aan terugkomdagen en congres, maar de vergoeding per student verval. Als ook op 1 augustus daaropvolgend de school nog steeds niet onder basistoezicht valt, wordt de betreffende school definitief van de lijst verwijderd. De betreffende school mag zich pas weer aanmelden, zodra de school zich weer onder het basistoezicht van de inspectie valt. Peildatum en ingangsdatum is steeds 1 augustus

4.6 Studentevaluaties

De stuurgroep wil de kwaliteit van de opleidingsscholen borgen. Een van de indicatoren die daartoe gebruikt wordt, is de mening van de studenten over hun ervaringen als stagiaire op hun werkplek.

De student levert aan het eind van het studiejaar zijn ingevulde en beoordeelde dossier werkplekleren in bij het stagebureau. Op dat moment wordt hem gevraagd kort enkele evaluatievragen over hun opleidingsschool in te vullen. Aan het eind van het studiejaar worden deze evaluaties per school gebundeld en besproken door relatiebeheerder en opleider van de betreffende school.

Ook het stuurgroep lid krijgt de informatie per school gebundeld aangeleverd en is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de onder zijn bestuur vallende opleidingsscholen. Het stuurgroep lid zet, indien er signalen zijn dat scholen op onderdelen niet

of minder goed functioneren, de benodigde verbeteracties uit. Een overzicht van de resultaten van deze enquête is terug te vinden in het jaarverslag van de Opleidingsschool van 12-13 en in de nieuwsbrief van juni 2013 die tweemaal per jaar onder alle scholen verspreid wordt. Uit de analyse van de resultaten blijkt dat studenten op een 4-punts schaal gemiddeld tussen de 3.5 en de 4 scores. Algehele tevredenheid dus over de kwaliteit van de opleidingscholen.

4.7 Relatiebeheeroverleg

In het relatiebeheeroverleg van de pabo worden de ervaringen van de contacten die de relatiebeheerders hebben met de scholen, gedeeld. Er worden afspraken gemaakt over te bespreken thema's en speerpunten op de scholen. Ook worden suggesties ter verbetering van de opleiding besproken, die voortkomen uit het overleg met de scholen.

De relatiebeheerder is namens de opleiding de sparringpartner van de opleider. Dilemma's die optreden bij het beoordelen van de student worden besproken. Op zijn beurt bespreekt de relatiebeheerder voorkomende vragen en problemen met zijn collega's. Zo wordt zo optimaal mogelijk de beoogde kwaliteit van de beoordeling van het werkpleleren geborgd.

4.8 Externe deskundige als lid examencommissie

In studiejaar 12-13 hebben we een kwaliteitsslag gemaakt door een voorzitter te benoemen uit de groep van extern deskundigen van de Opleidingsscholen (Stedendriehoek en Cirkel), die twee maal per jaar met deze deskundigen het gerealiseerd eindniveau van de student bespreekt en als extern lid aan de examencommissie van de pabo verbonden wordt.

Overlegmomenten met extern deskundigen over het gerealiseerd eindniveau worden gepland op de opleidersdagen in september en februari. De voorzitter van de extern deskundigen maakt een verslag van de bevindingen die uit het overleg voortgekomen zijn. Hij stuurt dit verslag naar de examencommissie van de pabo met een cc naar de extern deskundigen. Er volgt een uitnodiging van de secretaris van de examencommissie aan de voorzitter (ook 2 keer per jaar) om als extern lid aan te schuiven bij de examencommissie om de bevindingen te bespreken en met elkaar verbeteracties te formuleren. Deze zijn weer input voor het overleg dat de voorzitter weer heeft met zijn achterban; de extern deskundigen die eindgesprekken voeren.

4.9 Kwaliteitscheck

In de stuurgroep is in 12-13 besloten een format te ontwikkelen voor een kwaliteitscheck, waarin voor elke school binnen de opleidingsschool in een oogopslag de volgende zaken te zien zijn :

- of de school het predicaat 'basistoezicht' heeft
- of er een opgeleide opleider is
- of de mentor cursus gevolgd is
- de aanwezigheid op opleidersdagen en congres
- de inzet van een extern deskundige tijdens eindgesprekken van studenten
- de waardering van de student

Dit overzicht maakt het mogelijk in de stuurgroep te signaleren op welke scholen het goed en minder goed loopt. De stuurgroepleden zetten vervolgacties uit indien nodig.

4.10 Onze kracht

We hebben in de loop van de jaren veel aandacht gehad voor de kwaliteit van de Opleidingsschool. De verschillende instrumenten die we daarvoor in het leven geroepen hebben, zorgen ervoor dat we de stuurgroep een goed beeld heeft van het functioneren van de diverse

Naam rapport Kritische reflectie opleiding [..]
Pagina 25 van 28

scholen binnen de Opleidingschool. De intensieve relatie van de relatiebeheerder met de opleider maakt ook dat signalen tijdig worden opgepakt en verbeteracties snel ingezet worden. Daarnaast is de stuurgroep alert op zaken die eventueel niet of minder lopen op een school en maken die bespreekbaar binnen hun eigen overleggen.

4.11 Verbeteracties

We zijn op de goede weg maar we moeten alert blijven op de uitvoering van de gehele pdca-cyclus. Signalen moeten uitmonden in verbeteracties en die moeten weer resulteren in een verbetering van de bestaande situatie.

5 Opleidingsschoolgegevens

5.1 Algemene opleidingsschoolgegevens

Instelling

Naam instelling	De Stedendriehoek
Status instelling	0 gesubsidieerd samenwerkingsverband p.o

Contactpersoon aanvraag

Voornaam	Irma
Tussenvoegsel(s)	
Achternaam	Fuchs
Telefoonnummer	06 51764467
E-mailadres	i.e.fuchs@saxion.nl

Factuuradres (indien anders dan postadres instelling)

Factuuradres	Postbus 70.000 Enschede
Postcode factuuradres	7500 KB
Plaats factuuradres	Enschede
Referentie instelling (nummer/inkoopbon/afdeling etc.)	
E-mailadres bij digitale facturering	

Eventuele opmerkingen

--

6 Bijlage 1:

Beschrijving van de rollen binnen de Opleidingsschool:

De Opleider in de school:

- coördineert en organiseert het werkpleklers op een aantal basisscholen verbonden aan één bestuur
- bewaakt de kwaliteit van het werkpleklers op de basisschool
- begeleidt en coacht collega's in hun rol van mentor van nieuwe- of startende collega's
- heeft overleg met de mentor over het begeleiden en coachen van studenten
- bezoekt en beoordeelt lessen van studenten, voert het eindgesprek na afloop van het werkpleklers en beoordeelt de student
- bespreekt opzet en doelen van de praktijkperioden met de studenten en mentoren
- is aanspreekpunt voor de mentor, de student en de opleiding
- maakt een jaaroverzicht van de diverse activiteiten die in het kader van werkpleklers gebeuren door een jaarplan te maken (met o.m. ontwikkelthema's die voor dat schooljaar van belang zijn voor de school en de studenten
- verzorgt een aantal intervisiebijeenkomsten voor studenten en/of mentoren

De mentor:

- is het eerste aanspreekpunt voor de student
- zorgt voor een zinvolle leerwerkplek
- neemt deel aan vastgestelde overlegstructuren ten behoeve van werkplek-leren
- begeleidt en beoordeelt de dagelijkse werkzaamheden van de student en bespreekt de voortgang met de opleider in de school
- neemt deel aan scholingsbijeenkomsten die de opleider in de school, de opleiding of de school organiseert

De relatiebeheerder:

Voert overleg met de opleiders van de opleidingsschool over:

- begeleiding en beoordeling van studenten, eventueel second opinion
 - . aansturen van en door mentoren
 - . de inrichting en uitvoering van het synthesesedeel van het curriculum
- voert overleg met de directeur van de school schoolontwikkelingsthema's en schoolactiviteiten
- verzamelt resonansgegevens m.b.t. opleiden in de school vanuit de mentoren en de studenten
- verzorgt interne trainingen in samenwerking met de pabo voor mentoren en opleiders in de school
- ondersteunt de oids bij intervisiebijeenkomsten voor studenten en mentoren

De student:

Kan op verschillende manieren deel uitmaken van het personeelsbestand van de opleidingsschool: - Als stagiaire (geplaatst door stagebureau pabo

- Als stagiaire (onbezoldigd werknemer na keuze en/of sollicitatietraject)
- Als werknemer (lio, duaal)
- Als werknemer (zij-instromer)

Alle bovenstaande rollen zijn opgenomen in het IPB van de betreffende school.

Bijlage 2

Alle medewerkers van Opleidingschool De Stedendriehoek 2013–2014:

naam school	plaats	OIDS	OIDS	Alg. E-mail adres opleidingschool	Rel B
Rkbs de Kopermolen	Klarenbeek	Ellen ter Riele	e_ter.rielle@dekopermolen.skbg.nl	directie@dekopermolen.skbg.nl	Wim
Rkbs de Kleine Wereld	Twello	Leonie Berends	leonieberends@chello.nl	directie@dekleinewereld.skbg.nl	Verme
Rkbs St. Martinus	Bussloo	Ellen Ijsseldijk	ellen.ijsseldijk@gmail.com	directie@martinusbussloo.skbg.nl	
Rkbs Martinus	Twello	Helene ten Broeke	helene@tenbroeke.net	directie@martinustwello.skbg.nl , e.kruisselbrink@martinustwello.skbg.nl	
Rkbs St. Antonius	Terwolde	Ellen Ijsseldijk	ellen.ijsseldijk@gmail.com	directie@antonius.skbg.nl	
Rkbs St. Joseph	Lochem	Astrid Akze	akse2all@gmail.com	info@stjoseph.skbg.nl	
Rkbs JF Kennedyschool	Zutphen	Annemiek Bakker	a.bakker@skbg.nl	info@jfk.skbg.nl , m.westgeest@jfk.skbg.nl	Stanja
Rkbs De Achtsprong	Zutphen	Ingrid Goudswaard	igoudswaard@gmail.com	directie@deachtsprong.skbg.nl	Olden
Oecumenische BS	Brummen	Margriet de Kievid	oecmargriet@hotmail.com	info@oecumenischebs.skbg.nl , g.meerbeek@oecumenischebs.skbg.nl	
Obs Heuvellaan	Apeldoorn	Francien Schipper	fschipper@leerplein055.nl	heuvellaan@leerplein055.nl	Marloe
Obs de Kakelhof	Hoenderloo	Marielle v.d. Beld-Kruimer	mkruimer@leerplein055.nl	kakelhof@leerplein055.nl	Nieuw
De Dalk	Klarenbeek	Rozanne Ebbinge-Splinter	rebbinge@leerplein055.nl	dalk@leerplein055.nl	
De Bundel	Apeldoorn	Marjo de Heus	mdeheus@leerplein055.nl	bundel@leerplein055.nl	
Obs de Bongerd	Apeldoorn			bongerd@leerplein055.nl	Carlier
Obs Berg en Bos	Apeldoorn	Jacqueline Verhoef	jhmverhoeff@hotmail.com	bergenbos@leerplein055.nl	Jung
Obs Spitsbergen	Apeldoorn	Wendy Bol	wbol@leerplein055.nl	spitsbergen@leerplein055.nl	
Obs de Steenbeek	Ugchelen	Caroline Brinkman-Bijster	cbrinkman@leerplein055.nl	steenbeek@leerplein055.nl	
Deventer Leerschool	Deventer	Lotte Huisman	lotte@deventerleerschool.nl	info@deventerleerschool.nl	Hans
Obs Cees Wilkeshuis	Deventer	Anne Olde Bijvank	aoldebijvank@hetnet.nl	wilkeshuis@wilkeshuisschool.nl	
Obs De Hagenpoort	Deventer	Gita van der Zouwen	gzouwen@hotmail.com	info@dehagenpoort.nl	Ingrid
Obs Het Roessink	Deventer	Feio Wanschers	feiwanschers@gmail.com	info@roessink.net	
Obs de Dorpschool	Bathmen	Henriette Goeijer Feio Wanschers	iethag@gmail.com , feiwanschers@gmail.com	directie@dedorpschoolbathmen.nl	Inge
Obs Looschool	Bathmen	Feio Wanschers	feiwanschers@gmail.com	info@looschool.com	Hekke
Obs de Rythmeen	Bathmen	Anne Postma	apostma@rythmeen.nl	info@rythmeen.nl	
Obs Borglo	Deventer	Ingrid Snoeijer	isnoeijer@borgloschool.nl	groenewold@borgloschool.nl	Mariar
Obs De Flint	Deventer	Rogier Stappers	rstappers@basisschool-deflint.nl	info@basisschool-deflint.nl	Lenfer
Obs Slingerbos	Diepenveen	Menno Frankfort	mfrankfort@outlook.com	slingerbos@obs-slingerbos.nl	
Obs De Wizard	Deventer	Ria Witteveen Dick Stempfer	rwitteveen@dewizard.nl , djstempfer@hotmail.com	info@dewizard.nl	Sam
De Schakel	Deventer	Feijo Wanschers	feiwanschers@gmail.com	info@deschakeldeventer.nl	Moeke
Obs Hovenschool	Deventer	Remy Bekker	rbekker@hovenschool.nl	info@hovenschool.nl	
Obs Kolmenscate	Deventer	Anke Hassink	ahassink@kolmenscate.nl , anke57@home.nl	kolmenscate@kolmenscate.nl	Hans
Obs de Sleutel	Schalkhaar	Annemarie van Beek	abeek@dewizard.nl	desleutel@obs-desleutel.nl	Wolthu
Obs De Kleine Planeet	Deventer	Feio Wanschers/Hannie Bove	feiwanschers@gmail.com	directie.dkp@dekleineplaneet.nl	Willem
BS Rivierenwijk	Deventer	Charlie Alfons	charliealfons@bsriviervijk.nl	info@bsriviervijk.nl , administratie@bsriviervijk.nl	Vernoi
Obs het Mozaiek	Deventer	Feio Wanschers	feiwanschers@gmail.com	info@hetmozaiekdeventer.nl	